

ענדגילטיגער הוראה צו ברל ישראל דורך גדולי הדור שליט"א נישט צו נוצן דעם נייעם "בראקל" האָן האָט הילכיגן אָפּקלאַנג אין די אידישע וועלט

קלאַרע תשובות פון הגאון האדיר פוסק הדור ראב"ד ירושלים שליט"א, כ"ק מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א, און הגאון הגדול מראשי המומחים בעולם הכשרות גאב"ד בני ברק שליט"א זענען מברר די פרטים ארום דעם "בראקל", אין מציאות און הלכה - די עופות וואָס מינוצט ביז היינט "זענען כשר און מהודר און ס'איז נישטאָ אויף זיי קיין שום ערעור אָדער חשש כלל"י - הלכה'דיגער פולמוס איבער די נייע עופות ציט אריין גאַנצע אידישע וועלט אין העפטיגער ריתחא דאורייתא להגדיל תורה ולהאדירה

עסן אפילו בלויז א חשש דברים טמאים, און ער שילדערט ווי אזוי ער צוזאמען מיט'ן גאנצן בית דין העדה החרדית ובראשם דער פריערדיגער ראב"ד הגאון האדיר רבי ישראל יעקב פישער זצ"ל זענען פערזענליך אראפגעפארן באטראכטן די געווענליכע עופות, "ועל ספק זה החליטו הברי"צ שאין שום חשש בזה בעזה"י", ואלקים נצב בעדת קל. ווי עס זענען מעיד די בני הבית פון הגאון האדיר פוסק הדור רבי שמואל הלוי וואזנער זצ"ל גאב"ד זכרון מאיר ובעל שבט הלוי, האט דער גאון זצ"ל געגעסן די היינטיגע עופות עד יומם האחרון, וואס פון דעם זעט מען אז ער האט נישט חושש געווען למעשה אויף די אלע ערעורים, פארט איז ער מעורר בספרו שו"ת שבט הלוי (ח"י סי' קי"ג) איבער הארבע חששות וואס קען חלילה פאסירן אין דער צוקונפט, און דעריבער דארף געשטעלט ווערן א שטרענגע השגחה זיכער צו מאכן אז די עופות (פארזעצונג אויף זייט 41)

זיי אבער צו די זעלבע צייט מעלים עין פון די זעלבע 'פארשער' אז "אלע" היינטיגע הינער שטאמען במקור פאר מער פון טויזנט יאר צוריק פון ווילדע טמאנע עופות... דעריבער אויב זאל מען זיך באציען ערנסט צו זייערע ווערטער, קען מען גאר חלילה מפקפק זיין אויף רבנותו הראשונים וואס מפיהם אבו חיים כאילו זיי זענען נכשל געווארן מיט עופות טמאים... ואם כן אין לדבר סוף, און חלילה אזוי צו זאגן. אויך הגאון האדיר רבי מאיר בראנסדארפער זצ"ל חבר ביד"צ העדה החרדית האט אין יאר תשס"ד געשריבן א תשובה להלכה צו הגאון הגדול רבי שמואל פאלאטשק שליט"א אב"ד ומח"ס מגד יהודה (געדרוקט אין קנה בושם ח"ד סי' מ"ו) וואו ער מאכט אוועק די אלע נייע חששות, און דער גרויסער גאון זצ"ל דרוקט זיך אויס בלשונו (איבערגעטייטשט אויף אידיש): "אודאי קען מען נישט זאגן אז גאנץ כלל ישראל בעבר ובהווה זענען ח"ו אלע נכשל מיט'ן

שיח"י מיר טון מיר בלויז אראפברענגען אויפ'ן שפיץ גאפל די תמצית היוצא פונעם גאנצן ענין. *

אדירי התורה פון פריערדיגן דור איבער'ן כשרות פון עופות

עס איז שוין איינגעליך לענגערע יארן וואס עס איז ארויפגעקומען על שלחן מלכים, מאן מלכי רבנו, פארשידענע פראגעס איבער די געווענליכע הינער וועלכע זענען אין באנוץ ביי די גאנצע אידישע וועלט שוין צענדליגער יארן, ווי לדוגמא אז עס ווערט אויסגעמישט מיט אנדערע מינים (טהורים, אדער טמאים) און דעריבער פארלירט עס די מסורה, צי אז מ'גיבט פאר די הינער איינשפריצונגען פון גענעטישע מאטעריאל כדי צו פארבעסערן זייער פראדוקציע און ס'זענען פאראן חששות צי עס פאלט נישט אריין דאָרט די-ען-ען פון עופות טמאים אד"ג וואָס קען אפשר מעורר זיין א חשש להלכה, און נאך אזעלכע ענליכע שאלות, וואס האט שוין בעבר פאראורזאכט א תורה'דיגער שטורעם. ספעציעל איז אויפגעקומען דער זאָג אַז אפילו אויב ביז היינט האָט נאָך גארנישט פאסירט וואָס זאָל טשעפּען מיט'ן כשרות פון די עופות, אָבער ווער ווייסט וואָס ס'קען נאָך אויפקומען אין דער צוקונפט אויב מ'וועט נישט שטיין על המשמר אַז ס'זאָל נישט אַריינפאלן פון פראָבלעמאטישע עופות.

אין שוין תשובות והנהגות פון הגאון האדיר ראב"ד ירושלים שליט"א (ח"ד סי' קפ"ד) געפינען מיר א לענגערע תשובה בהלכה וואס דער ראב"ד איז מעורר איבער פארשידענע חששות וואס קענען מעגליך פאסירן אינעם עתיד בנוגע די כשרות העופות, און דעריבער דארף מען שטיין על המשמר און זיכער מאכן אז עס כאפן זיך נישט חלילה אריין קיין מכשולות, אבער אין די זעלבע צייט טוט דער ראב"ד אפוארפן די טענות וואס מען האט בשעתו ארויסגערוקט קעגן די געווענליכע עופות, שרייבנדיג "בינתיים אין שום חשש על התרנגולים, ואין היום שום יסוד בארץ להחמיר בזה".

אין א באזונדערע תשובה להלכה (ח"ה סי' רמ"ד) טרעט דער ראב"ד שליט"א ארויס מיט א שארפיקייט קעגן די מערערס אויף די עופות, זאגנדיג "עצם הרעיון שכל בית ישראל נכשלים רח"ל טריפות, פיגול הוא ולא יצירה, ומטילים מום בקדשים בגדולי ישראל ועם ה' ועוד", און דאס וואס זיי ווילן ברענגען פארשידענע באווייזן פון פארשער למיניהם וואס טייל פון זיין זאגן אז די היינטיגע עופות זענען אויסגעמישט מיט אנדערע מינים, זענען

פארגאנגענעס מאָנטאָג תצא, ווען עס איז נתפרסם געוואָרן דער פסק הלכה פון כ"ק מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א, וואָס אין א תשובה אויף די שאלות בכתב פון הגאון האדיר ראב"ד ירושלים שליט"א און הגאון הגדול גאב"ד בני ברק שליט"א צום רבי'ן שליט"א, האָט ער געטעפערט חוות דעת קדשו אַז דער בראקל איז אן עוף וואס האָט נישט קיין מסורה און מען קען עס נישט מתיר זיין, און ער איז מושיע דעם דבר ה' אַז "בודאי ישראל קדושים יתנורו מבשר עוף זה בכל מקומות מושבותיהם".

אין די פאלגענדע שורות וועלן מיר אביסל אויסשמועסן דעם הלכה'דיגן סומאטוכע וואס איז אנטשטאנען און די צדדים ארום, ווי פארשענערליך דארפ'ן מיר קלארשטעלן אז א צייטונג איז נישט קיין הלכה'דיגער פוסק אדער בכלל ענליך דערצו, לתועלת פון אונזערע לייענער

די הלכה'דיגע שערוריא און שטורעם אין די אידישע גאסע בנוגע די ניי-ערצינגטע "בראקל" הינער, וואָס קאָכט זיך שוין עטליכע וואָכן אין די ברייטע אידישע גאָס, האט די וואָך דערגרייכט צום אויספיר ווען א רייע גדולי הדור שליט"א זענען אַרויסגעקומען מיט א קלאָרן פסק הלכה און דעת תורה אז כלל ישראל זאל זיך אפהאלטן דאס צו עסן, צוליב די גרויסע חששות וואס זענען און דערויף, און הגאון האדיר פוסק הדור ראב"ד ירושלים שליט"א פירט אויס מיט די ווערטער פון הייליגן דברי חיים מצאנז ז"ע, וואָס האָט געשריבן ביי אן ענליכע פאַל אַז "זיין דין איז ווי אַן עוף טמא, און אפילו אויב אַלע גדולי ישראל זאָלן עס מתיר זיין וועט עס נאָך אַלט בלייבן אסור". דער קלימאָס איז געקומען דעם

מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א ביי זיצונג מיט גרויסע מומחים אין עניני עופות. ווערט אויך געזען הרח"ח ר' מאיר הירש הי"ד, מרא"ה"ק ומנהלי המוסדות דקריית יואל

הגאון האדיר ראב"ד ירושלים שליט"א ביים דין זיין איבער די בראקל האָן

ועד החשימה שע"י העדה החרדית ביי זיצונג אין שטוב פון הגאון האדיר הראב"ד שליט"א צו הערן חוות דעתו הגדולה איבער די בראקל הינער

הרבני הנגיד ר' בערל ווייס הי"ד פון פאָם אנזשעלעס אין שטוב פון ראב"ד ירושלים שליט"א אָנוועזנד ביים זיצונג, און איז מדינש אַז מ'זאָל נישט קוקן אויפ'ן הפסד פון אינוועסטירער נאָך אַרויסברענגען פאַר די וועלט דעם קלאָרן אמת'ן דעת תורה און פסק הלכה

ענדגילטיגער הוראה צו כלל ישראל דורך גדולי הדור שליט"א נישט צו נוצן דעם נייעם "בראקל" האָן האָט הילכין אָפּקלאַנג אין די אידישע וועלט

(פארזעצונג פון זייט 40)

זענען ריין כמקדמת דנא, און דער גאון זצ"ל האט טאקע מערדער געווען עסקנים ארומצוהאלטן עופות וואס מען זאל האלטן און עינא פקחא דערויף מרישא ועד גמירא.

נישט בלויז אין ארץ ישראל נאר אויך אין אמעריקע איז דער נושא ארויפגעקומען אויפ'ן טיש פון די עיני העדה ובראשם כ"ק מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א, וועלכער האט זיך אריינגעלייגט ראשו ורובו הדק היטב אינעם נושא זיכער צו מאכן אז אלעס איז בתכלית הכשרות והשלמות. דער סאטמארער רבי שליט"א שמועסט אויס אינעם בריוו צו הגאון אב"ד בני ברק שליט"א, אז ער איז מיט קרוב צו צוואנציג יאר צוריק פערזענליך אראפגעפארן צו די פארמס וואו די היינער וואקסן אויף, אינאיינעם מיט הגאון האדיר דומ"ץ קרית יואל שליט"א, הגאון הגדול ר' משולם פאלאטשעק שליט"א אב"ד מגד יהודה, און נאך חשובע רבנים וגדולי תורה שליט"א, און מען האט מברר געווען יעדן פרט ופונעם לעומקן של דברים אָז ס'איז נישטאָ קיין שום חשש. און דערייב איז אויך איינגעשטעלט געווארן תיקונים גדולים ונשגבים בנוגע די עופות וואס ווערן געשאכטן אינעם בית השחיטה המהודרת דקרית יואל, זיכער צו מאכן אז אלעס איז אויפ'ן בעסטן אופן בתכלית הכשרות.

עס איז דאן אויפגענומען געווארן הגאון בעל מגד יהודה שליט"א צו שטיין על המשמר בפיקוח תמידי במשך אלע יארן, צו זיין בעל אחראי און פארזיכערן אז די עופות ווערן נישט פארענדערט, כדי צו האלטן דעם כשרות סטאנדארט פון די עופות אויפ'ן העכסטן ניווא, און פארזיכערן אז מען פאלט נישט ח"ו אריין אין קיין שום פראבלעם אפילו בכל שהוא.

דער רבי שליט"א שרייבט ווייטער, אז פארלאפענעם מיטוואך פ' ראה איז ער געזעצן אינאיינעם מיט הגאון האדיר דומ"ץ קרית יואל שליט"א און הגאון הגדול בעל מגד יהודה שליט"א וועלכע שטייען על משמר הכשרות אינעם בית השחיטה המהודרת, "און נאך א צאל חקירות ודרישות האבן מיר מברר געווען בבירור גמור, אז די דאזיגע עופות זענען כשר און מהודר און עס איז נישטא דערויף קיין שום ערער אדער חשש, אדרבה דאס זענען די עופות וואס האבן די מסורה און האבן זיך שטענדיג געפינען אויפ'ן טיש ביי די גדולי הדור מאז ומקדם".

פון וואו איז דער "בראקל" אָפּירגעקומען?

וויבאלד די טעכניק ווערט אבער כסדר נתחדש, און מען דארף האלטן כסדר א וואכזאם אויג, בפרט אין ארץ

מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א ביים מברר זיין אלע פרטים ארום די "בראקל" הינער

ריתחא דאורייתא צווישן מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א, הגאון האדיר דומ"ץ קרית יואל שליט"א, און הגאון הגדול אב"ד מגד יהודה שליט"א

ספרדישער רב הרב מחפוד שליט"א, גרויסער בעל מכשיר לעדת הספרדים, ביים הערן פסק הלכה פונעם ראב"ד ירושלים שליט"א

גאב"ד בני ברק שליט"א ביים ראב"ד ירושלים שליט"א ביי ענדגילטיגער דיון איבער די בראקל הינער פארגאנגענעם ה' שופטים

ישראל וואו די זאכן זענען אנדערש ווי אין אמעריקע, זענען עסקנים אין ארץ ישראל נתעורר געווארן מיט עטליכע יאר צוריק אריינגעשפרינגען אין א אונטערנעמונג צו טרעפן אן עוף וואס סיי עס האט די אנגענומענע מסורה אז מען האט עס שטענדיג געגעסן ביי אידן, אבער עס האט אויך די מעלה אז מען ווייסט קלאר אז ס'איז נישט אריינגעמישט געווארן גאָרנישט פון אנדערע עופות אין לויף פון די לעצטע יארן ווען די אינדוסטריע האָט זיך אַלס מער און מער אנטוויקלט. איינמאל מ'וועט טרעפן אַזאָ סאָרט עוף וועט מען עס אינגאנצן אליין אויפגעדעווען און אזוי זיכער מאכן אז עס בלייבט אינגאנצן ריין.

די עסקנים פון 'מסורת טהרת העופות' האבן דאן ערהאלטן א מכתב חיווק פון כ"ק גאב"ד ירושלים שליט"א און הגאון האדיר פוסק הדור ראב"ד ירושלים שליט"א דאסירט אויך זונטאג פ' עקב תשע"ג, ווי עס ווערט ארויסגעברענגט אז די עסקנים וועלן זיך אפגעבן מוכה צו זיין כלל ישראל צו עסן עופות טהורים און קיין שום חשש דורכדעם וואס עס וועט זיין אן השגחה תמידי אויף די עופות פונעם געבורט ביז ווען דער עוף ווערט געברענגט צו שחיטה. הגאב"ד והראב"ד שליט"א זענען אבער מדגישים אינעם בריוו אז די רעדע דארף זיין דוקא פון אזעלכע עופות "שיש להם מסורת טהרה", עס זאל האבן די מסורה אז מען האט עס שטענדיג געגעסן ביי כלל ישראל.

וואס איז פשט פון 'מסורה' ביי עופות? לאמיר א מינוט אויסשמועסן גאר אין קורצן די שורשי הדברים.

אין די פסוקי התורה געפינען מיר נישט קיין קלארע אנווייזונגען ווי אזוי צו וויסן וועלכע עוף מען מעג יא אדער נישט עסן, די תורה געבט בלויז א רשימה פון עופות טמאים וואס דאס טאר מען זיכער נישט עסן, ווי לדוגמא די נשר, פרס, אוניה, עורב, און אזוי ווייטער. די עופות טהורים ווערט נישט דערמאנט. אונזערע הייליגע חכמים האבן אבער געגעבן סימנים וואס ווערן געברענגט אין שולחן ערוך (יו"ד סי' פ"ב ס"ב), וואס מעיקר הדין קען מען לויט דעם באשליסן אז זענען עופות טהורים, די זעלבע איז דא סימנים אויף עופות טמאים. אבער אפילו אויך אויב די סימנים ווייזן אז מעיקר הלכה אז עס איז מותר, איז באקאנט וואס דער הייליגער רמ"א זאגט דארט (שם סעיף ג') אז מיר פירן זיך נישט צו עסן נאר עופות וואס מיר האבן א מסורה אז אידן האבן דאס גענוצט פון פריער, און דער רמ"א ענדיגט "ואין לשנות".

דער מקור הענין געפינען מיר אין רש"י מס' חולין, אז בתקופת חכמי התלמוד האט מען זיך געפירט צו עסן א געוויסע עוף לויט די סימני טהרה וואס עס האט פארמאגט, אבער נאך א שטיקל צייט האט מען געזען אז עס איז אן 'עוף הדורס' (וועלכער פארציקט זיינע קרבנות מיט אכזריות) וואס דאס איז איינס פון די סימני עופות טמאים, און דעמאלטס איז זיי קלאר געווארן אז מען קען זיך מער נישט פארלאזן בלויז אויפ'ן בודק זיין די סימני טהרה, און עס איז נתקבל געווארן נישט צו עסן עופות נאר אזעלכע וואס מיר פארמאגן א מסורה אז אונזערע עלטערן האבן עס געגעסן.

זינט דאן, מאז ומעולם יעדעס מאל וואס די חכמי ישראל האבן געדארפט מכריע זיין לגבי די כשרות פון א נייע עוף וואס איז נישט געווען באקאנט ביז דאן, האט מען זיך נישט באגנוגט מיט'ן (פארזעצונג אויף זייט 42)

ענדגילטיגער הוראה צו כלל ישראל דורך גדולי הדור שליט"א נישט צו נוצן דעם נייעם "בראקל" האָן האָט הילכניגן אָפּקלאַנג אין די אידישע וועלט

(פארזעצונג פון זייט 41)

בודק זיין די סימני טהרה, נאר מען האט געדארפט מכריע זיין צי דאס איז די זעלבע מין פון איינע פון די עופות וואס מען איז שוין איינגעוואוינט צו עסן, אדער אז אין געוויסע מקומות האט מען געהאט א מסורה דערוועגן שטענדיג געגעסן, אויב מען האט נישט געוואוסט די מסורה האט מען עס נישט מתיר געווען, און עס האט א דין פון אן עוף טמא לכל דבר. דער מהלך וויאזוי אויסגעארבעטן וואָס הייסט אז "מסורה" איז אלעמאָל געווען א פאַרצווייגטער און קאָמפליצירטער, וואָס האָט צומאָל געפירט צו שטורמישע ויכוחים צווישן גדולי הדור פון יענע תקופה.

צוריק צו די דערמאנטע עסקנים וואס האבן אדואיי געמיינט לשם שמים מיט גוטע כוונות. זיי האבן זיך אַרויסגעלאָזט זוכן איבער פארשירענע פלעצער ארום די וועלט צו טרעפן אן עוף וואס וועט לויט זיי וויין פולשטענדיג ריין און דאס מערסטע אויסגעהאלטן, זיי זענען דאן אנגעקומען קיין בעלגיע און זיך באגעגנט מיט'ן עוף "בראקל", וואָס ווערט אַזוי גערופן אויפ'ן נאָמען פון די געגנט וואו ער האָט זיך געהאָדעוועט, דער "בראקל" ראיאָן אין בעלגיע.

אין די יאָרן נאָך די צווייטע וועלט מלחמה איז דער "בראקל" האָן כמעט גענצליך פאַרניכטעט געוואָרן. דער האָן כעצפּ פלעגט כמעט נישט ווערן געהאָדעוועט דורך די פאַרמער צום עסן, וויבאלד זיין פלייש איז נישט צו געשמאַק, נאָר מ'פלעגט עס נוצן בעיקר צו לייגן אייער, און דעריבער איז נישט געווען ווער זיך אַזאַל זיך אָפּגעבן צו האָדעווען דעם ספעציפישן סאָרט האָן. מיט'ן לויף פון די יאָרן האָבן געוויסע פאַרמער גענומען צוריק האָדעווען דעם האָן, לויט געוויסע אין עס געווען דערפאַר וואָס דער האָן איז א שיינער און שטארקער האָן, און זיי פלעגן עס נוצן ביי א געוויסע סאָרט געמישט גויאישע שפיל ווען מ'שטעלט אַוועק צוויי הינער זיך שלאָגן און שטיסן איינער מיט'ן אנדערן, און זיי האָבן גענוצט דעם "בראקל" האָן פאַר די סאָרט שפילערייען.

על כל פנים, נאָך לאַנגע זוכענישן וואָס די עסקנים האָבן באַזוכט ביי א רייע גויאישע אַרעמעס זענען זיי ענדליך אָנגעקומען צו פאַרמער ווועלכע האָבן געהאָדעוועט דעם "בראקל", און זיי האָבן חוקר ודורש געווען ביי די גויאישע פאַרמער ווועלכע האָבן ערות געזאָגט אַז דער בראקל האָן איז נישט געוואָרן געמישט מיט אנדערע הינער, און דערמיט האָבן די עסקנים געשפירט אַז זיי האָבן געטראָפן א האָן וואָס מ'האָט קיינמאָל נישט געמישט און דעריבער האָט עס נישט די זאָרג וואָס זיי האָבן געהאַט ביי די ביז-אויסגעשפירנגען וואָס זענען דערפאַר באלד אַרײַנגעשפירנגען אין דעם עסק. כדי צו קענען אויפטרייבן די ריזיגע געלטער וואס דאס פאדערט, צו קענען אַרײַברענגען און אויפהאדעווען די פרישע עופות אין ארץ ישראל שווע זאל עס קענען שטעכן אין גרויסע מאָסן גענוג פאַר'ן ריזיגן חרד'ישן ציבור אוכלי כשרות אין ארץ ישראל, האט די דערמאנטע חברה "מסורת טהרת העופות" זיך פארבינדן מיט גרויסע חרדישע אינוועסטירער און שווער געארבעט עס דורכצופירן.

דער 'בראקל' ווערט שוין למעשה א שטיק צייט געשאכטן אין ארץ ישראל, אבער בלויז אויף א קליינע פריוואטע פאַרנעם. צום באַדויערן איז די אַרבעט פון אַרײַנברענגען דעם נייעם עוף נישט געוואָרן געהעריג אויסגעאַרבעט און אַדורכגעשמוסט מיט אַלע גדולי התורה וההוראה שליט"א, וועלכע זענען עומד בראש פון די ברייטפארצווייגטע מערכות הכשרות אין ארץ ישראל, וואָס כמובן אויב מ'ויל אַדורכפירן אַזאַ געוואָרליגן שינוי אין אַזאַ האַקעלעל נושא ווי עופות, וואָס איז נוגע פאַר גאַנץ כלל ישראל יעדן איינציגן טאָג, האָט מען עס געאַנץ קלאָר געבן זיין מיט אַלע גדולי התורה שליט"א אשר מפיהם אנו חיים. אין די לעצטערע וואכן ווען מען האט גענומען פלאנירן עס אריינצוברענגען אינעם מארקעט אויף א גרויס פארנעם ביי די באקאנטע גרויסע בתי שחיטה, ספעציעל אינעם באַרימטן בית השחיטה

פון די עדה החרדית אין ירושלים עיה"ק. דאָן איז אַרויסגעקומען פאַר די ברייטע גאַס די נייעס אַז מ'ויל אַרײַנברענגען א גענצליך נייעם עוף אין די מאַרקעט, און עס האט אויסגעבראכן א געוואלדיגער שטורעם אינעם עולם התורה, וכדרכה של תורה זה בונה וזה סותר, מיט קונטרסים און ביורוי הלכה איבער דעם ענין.

די גדולי התורה המתירים האָבן געטענה'ט און געברענגט פאַרשירענע עדות/שאַפט אז דאס איז ממש דער זעלבער ווי דער "באלאדי" האָן וואס מען פלעגט אמאל אויפהאדעווען און שעכטן אין ארץ ישראל, און ממילא האָבן זיי געהאַלטן אַז דער בראקל האָן האָט אויך א געהעריגע מסורה. צו דעם האבן זיך אויך צוגעשטעלט א צאל שוחטים אז זיי געדענקען מען זאל עס שעכטן אין ארץ ישראל, כאטש טאקע נישט ביי די אנגענומענע בתי שחיטה אבער פריוואטע מענטשן פלעגן עס יא שעכטן.

צווישן די מתירי העופות ציילט זיך הגאון הגדול מעמודי ההוראה בדורנבערג זצ"ל שאול קליין שליט"א אב"ד שכונת אור החיים בני ברק וחבר ביד"צ כתרון מאיר, תלמיד מובהק פונעם פוסק הדור בעל שטת הלוי זצ"ל, וואס אין א בריוו באזירט אויף די ווערטער פון שטת הלוי זצ"ל און ערדט אז די עטליכע שוחטים זקנים האט ער אנגענומען אז די עופות זענען כשר לכתחילה.

לדעות המתירים ציילן זיך אויך הרבנים הגאונים רבי שריאל רוזענבערג שליט"א און רבי מנחם מגדל לובין שליט"א, חברי הבית דין צדק פון הגאון הגדול רבי נסים קארעליץ שליט"א גאב"ד רמת אהרן בני ברק, וועלכער עסט שוין אליינס פון די עופות עטליכע יאר, אזוי אויך זענען נתפרסם געווארן נאך בריוו פון עטליכע רבנים, צווישן זיי פון הגאונים רבי משה זאב זארגער שליט"א ודומ"ץ בעדה החרדית בעל וישב משה, רבי שלמה יודא הירש שליט"א רב ועד השחיטה של העדה החרדית, און הגאון רבי אמיתי בן דוד שליט"א בעל עולת חולין עמ"ס חולין.

ענדגילטיגער פסק הלכה פון גדולי הדור

דאָגעגן איז פאַרגעקומען פאַראַנגענעם פ'ר עקב א לענגערע יציגונ פיר שעה אין שטוב פון הגאון האדיר ראב"ד ירושלים שליט"א — דער געמאָלדן געוואָרן צוויי וואָכן צוריק אין "ווע בלאַט" — וואו מ'איז געזעצן מיט גרויסע מומחים אין עניני עופות. אַזוי אויך האָט מען דאָרט געהערט פון א צאל עטערע און לאַנגיאַריגע שוחטים וואס טענה'ען אז דאס איז גענצליך א נייער עוף וואס זיי האבן נאך קיינמאל נישט געזען ביז יעצט, און עס פארמאגט א ריי שינויים און מערקבארע חילוקים פון די געווענליכע עופות, העופות, צווישן דעם אז דער נאז ענדיגט זיך מיט א שארפן שפיץ וואס אזוי קוקן אויס בדרך כלל די עופות הדורסים, און פארשירדיגע נאטורן וואס ענדלעך מעגליך צו עופות טמאים, ממילא אויסער וואס איז נוגע לגבי 'מסורת' איז דער שאלה אויך אויפ'ן עוף גופא.

נאָך די יציגונ האָט דער ראב"ד שליט"א אַרויסגעגעבן זיין פסק הלכה אַז מ'טאָר נישט נוצן דעם עוף. דערמיט האָט דער ראב"ד בית דין שליט"א אַראָפּגעשטעלט דעם קלאָרן דעת תורה, וואָס שוין לאַנגע יאָרן איז נישט פאַרגעקומען ביי כלל ישראל אַזאַ גרויסע און פאַרצווייגטע שאלה וואָס זאָל אַרומנעמען ממש גאַנץ כלל ישראל, און עס האָט שוין געהאַלטן אַט אַט ביים ווערן א געשעענער פאַקט, און בלויז אַזאַנץ די סיטען דשמאי דעם געוואָלדיגער כח ההוראה פונעם ראב"ד שליט"א איז דאס אָפּגעשטעלט געוואָרן אין די לעצטע מינוט, וואָס האָט געגעבן די געלעגנהייט פאַר די גדולי הדור שליט"א צו לאָזן הערן חוות דעת תורתם אין דעם ענין.

באָזונדער, ווי שוין געמאָלדן געוואָרן אין "דער בלאַט", האָט הגאון הגדול רבי משה יהודה לייב לאַנדאָ שליט"א, גאב"ד בני ברק און פון די גרעסטע מומחים אין די כשרות וועלט, זיך שטאַרק אַרײַנגעלייגט אין די נושא. ער האָט זיך מטריח געווען שטייחא דגופא און אַראָפּגעפאַרן צו די שטייגן וואו די בראקל הינער זענען געהאָדעוועט

(פארזעצונג אויף זייט 43)

אהרן טייטלבוים

אברהם סאפארא

בטי"ח

בי אורח ימים ושנות חיים יסופו לי, שלום וישע רב לכבוד ידידי הא נאן וטול, מגדולי עמודי הכשרות בדורנו, כש"ח רב משה יהודה לייב לאנדא שליט"א העמוד על משמרת הקודש

רב אב"ד עיד התורה והחסידות בני ברק בארצות"ב

אחר תוספת שרביט הכבוד אודיענע על קבלת מכתבו בדבר שאלת העופות אשר חרשים מקרבן באו הנקרא 'בראקל', ונפלאות נראית בדברי מעב"ת שליט"א שעומד בראש דר' ה' נבון ונשם עיר מלאה חכמים וסופרים, ועינו כיונע על צרכי העיר ותושבי'. ישמח מש"ח בבתנת חלקו באב"ד נאמן נושא את משא עבודת הקודש לפקח על עסקי מתא וצרכי הדור, לעמוד בראש מערכת הכשרות בעיר גדולה לאלקים עם אלפי תושבים מיסודו של אביו הגה"צ זצ"ל, ומשם יתר לפניה לאזני בני ישראל ד"אים ושלמים מרקדיקים בבשרות בכל תפוצות ישראל, ועל של עכשיו ביותר אור כבוד חלצו ולקח קסת הסופר במתניו לקנא קת'ה' ולעמוד על המשמר כפי ראות עיניו ברת תורה הבדור, ובמקום גדולת תורתו שם ענותנות שלא חם על עמלו במירחא דנפא ומירחא דברת רבותי' כדי לברר דברים כשרים כשמלת לאמיתת של תורה ולתורות את בני ישראל הכשרים הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד לדעת את האסור ואת המותר, ואשרי הדור שהגדולים נמלכים בקננים לברר דין אמת לאמיתת של תורה להעמיד דת על תילה מיד ולתורות לאחב"י מרקדיקים בבשרות למתדירן מן המחרירין.

אין בדיות השאלה נוגע גם לבית השחיטה פק"ק קרית יואל יצ"ל, אשר ממנו מספקים שור פקח בשחיטה מהודרת לאלפי אלפים מאחב"י. המרקדיקים המבורה פה ארה"ב יצ"ל, ישבנו כמאות למשפט עם שוחטים ותיקים וגדולי המורים הבקאים היטב בליבין הלכתי ומציאות הדברים להבדיל בין טהורו והטמא, וגם לרבות עם מגדלי עופות ומומחים בענינים אלו לברר מציאות הדברים, והובא לפנינו העוף החרש 'בראקל' לפרש הדברים כשמלת. ואין לו לדיון אלא מה שענינו ראות. וראיתי בהם איך שהוא משונה בכל צורתו ומחוחו מתרנגולים אשר אנו נרילים בהם, הן בצבע החרטום (עי' דרכי תשובה סימן פ"ב קמ"ז, שחי' דברי הפוסקים שחרש חורז חורזי) ולבצבע הרגלים (עי' שו"ת אבני צדק קל"ז חושב' לג זצלה"ח י"ד ס' כמ, ששעי' בצבע הרגלים חורזי שחי' חן בקולו שצועק בקול משונה יותר מתרנגולים הרגילים, והן בצבע הברבולת שלו שהוא משונה בצבעו ותוארו, וכמו כן הוא עוף יעופש שלא כחרגולו של תרנגול המצוי אצילט ובפרט לפי גדולו.

כל זה ראיתי בעיני וכן העידו לפני כמה שוחטים מובהקים שעוף זה משונה בפרטים הללו מהעופות שהיו נרילים אצילט ובכורז העבר, ובכנון דין כבר הורה זקן קל"ז מרן הגה"ק הדברי חיים זצלה"ח (אבה"ע ס' פ"ב וכשר במה תשובות) ששעי' כזה צריכה מסורה מיוחדת על עוף זה ואין למירין מתרנגול לתרנגול. וכס העלה לנו מרן הגה"ק משנאווא זצלה"ח (שו"ת ס' ב) ביאור לשון המחבר (י"ד ס' פ"ב סוף פ"ב) שכ' 'זשעף תהור שנאכל במסורת והוא שחי' דבר פשוט באותו מקום שזה שוף תהור' דנראה כוונתו שאם יבא עוף חרש שחי' ג"כ בתמונה זו, וכן שעוף כזה לא היה עור מקודש באותו מקום אין המסורה של מין המצוי מועיל, עכ"תו"ו. וכן כ' גם במכתבו להרה"ק מהר"ם מרעשע זצ"ל בהו"ל, זה הכלל כל עור שאנו שחי' לעופות שאנו אוכלין, הנהם שרומזין להם בתמונתו והשעי' מעט אין אנו רשאים לאכלן על שחי' דיעשה שנאכלין במקום שיש בני תורה

אהרן טייטלבוים

אברהם סאפארא

ויראת שמים, עכ"ל, וכ"ש בעוף הזה שיש להם שיניים גדולים, כמ"ש לעיל. ולכן חורטין הלכה למעשה שלא לחבנים שוף זה בבית השחיטה דפה. וכך נגמר הדין ע"י גדולי המורים שנברין הקודש ח"ח מעב"ת הרה"צ שליט"א, ואותו עמו מכתבו התביר לאמיתות של תורה על ידי תנאן תנאן תנאן המפיר דרופראק דאורייתא רבי משה שטרנבוך שליט"א ריש ב' דינא רבא בירושלים ע"ה"ק, ובכן בורא ישראל קדושים יתגדור מבשר שוף זה בכל מקומות מושבותיהם.

ובענין תשופת הרגילים אצילט זה עשרות בשנים, ידי וידנו מלפני קרוב לעשרים שנה באלה מסעי יחד עם רבנים גדולי תורה ותוראה שליט"א למקום גדול מתרנגולים העופות לברר כל פרט ופרט לאשורו, ותיקונים גדולים עשיתי על מקור מוצא תשופת הנחתשים פקח. גם בעיקר המיד'י במשך כל השנים על משמר כשרות התשופות שיהא אידא לעלות על שלחן אחב"י המחרירין הנחתשים פקח. גם בעת ביום ד' פ' ראה הענינ'ל' שישבנו כמאות למשפט ותחוועות יחד עם ידידי תנאן רבי שוחן אליקים נעציל בערקאוויטש שליט"א דינא רבא דפק"ק קרית יואל יצ"ל, ואותו עמו ידידי תנאן רבי יהודא משולם רוב פאלאטשעק שליט"א אב"ד מהר"ם שו"ת מגד יהודה, הם העומרים על משמרת הכשרות של בית השחיטה דפק"ק, ובדעת בבירור אמר תנאן כמה חקירות ודרישות, בירור אחר בירור, שהעופות הללו כשרים ומתוודים ואין עליהם שום שיעור או חשש כלל, ואירבה הם הם תשופות שיש להם המסורה ועלו על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן גדולי הדור מאן ומקרים.

ובנספח לזה ראוי לציון מה שהאריכו גדולי ישראל למענית, שאין לערער ולחוציא לעו על עוף תהור שיש לה ד' סימני הכשרות שנאכל כבר רבות בשנים, גם אם אין לה המסורה שחיבי אותנו הרמ"א, וכמו שהביא ברכי' תשובה (י"ד ס' פ"ב) בשם שו"ת משיב דבר (י"ד ס' פ"ב) לענין האריז"ק, שהיו הרבה מערערים עליהם בשעה שהביאו מאינדיא ולא היה מסורת על כשרותם, וגם עור חיום ש' מחמירים ופורשים מהם, ומ"מ כבר נתנו להחיתר און פוצה פה, והוא משום שכבר הוחזקם להחיות ואין אראה לאכרם, אין לט לאכרם ולחוציא לעו על בודותינן אכאלו שוף כמא ח"י, עכ"ל. וסוד דבריו קולורין גם לענייני באותן תשופות שנאכלן כבר זה שבעים שנה על ידי המוני בית ישראל ורבנים גדולים צדיקים מפורסמים אשר מימיהם אנו שוחים.

גם אני שמעתי את נאקת מעב"ת שליט"א, אשר ריונים כאלו העומדים ברזמו של עולם הנוגע לכלל ישראל בכל מקומות מושבותיהם, ויש בהם צדיקים רבים בכללי תפקס ואופני חריון, מקומם אין ורק על שלחן מלכים גדולי תורה ותוראה הם מסורת חזקת הנשאים בעל הציבור בידעת מקיפה מבין התלבה ומציאות הדברים, להם משפט הכבורה וטולדו האחריות לזון בחשבול ודעת לתורות את עם ה' האסור והמותר, ולא כל אברך וגורב שיש לו עס סופר. ותיתי לו' למעב"ת שליט"א שכשעמדו בראש מערכת הכשרות בעירו נבנם בעיבי הקורה לברר דעת תורתו הבדיר כבוכר ראש למען כבוד שמו ית'.

בה אצא בברכת שים שלום מוכח וכשרה מול מעב"ת שליט"א, שיהיה עור רבות בשנים לעמוד על משמרת התורה ותעמדת דת על תילה, למען יאריך ימים על מלכותו מתוך בריות נטפא וטהורא מעליא, ובפרסם עלינו השנה החרדשה יזכה להתכת בספרן על צדיקים נמורים לאחור לחיים טובים וארוכים, ובקבוצ נטח לשמוע רגלי במשר ציון בביתא נבוא ב"א.

ע"י אצעה"ח יום א' לפ' למען יסבך דף יאמית' יום א', ח' לתרש אלול תשע"ז לפ"ק

אברהם סאפארא

"ק"ם וכ"ג האדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

שלו' ורוב ברכה.

אקרא קבול גדול אוי מה' לנ. דורות לא עהל על דעת בעו"ד להכשיל יהודים יראים ושלמים המהדרים ונהרסים לאכול כשר ומהודר. גם הדקו ונסיול הבין הטוב שאי אפשר להכשיל יהודים כאלו, במאכלות אסורות, עופות טמאים וכדו' ר"ל

ואילו בעת הזאת החליט להתלבש גם על כאלו שמוסרים נפשם על כשרות בהידור ולהכשילם ר"ל.

זה כבר כעשרים שנה, אשר החלו לערער על העופות ששוחטים בארץ, שאין להם מסורת ולא התענינו כלל אינן מותרים להכריל כשר ומהודר. והאם מותר? והאם הכשר גם הם יודעים שיש סימן פ"ב בשו"ע. כאשר הוכיחו להם דלא ידעי מאי דקא אמרי, לא חששו לכתוב פלפולים נגד המפורש במתבר בשו"ע וכדו'.

כתואמה מערערונים אלו, החליטו בסוד לפני ב' א' ג' שנים, להביא עופות חדשים אשר לא ידעום אבותינו ולהתחיל מסורת חדשה ופנתמה הדרך לפני בעו"ד ר"ל. כשם שהביאו העופות כגון בא"י, הביאו בארה"ב ובצרפת. הם אומרים בפירוש כי חדלה מסורת בישראל ולכן חייבים ליצור מסורת חדשה ואם אין מסורת בישראל יצמאו מסורת אצל הגוים והביאו עופות אומרים בשם הגוי שעופות אלו לא נשתנו מאז מות תורה. לא בדקו האם דברי הגוי אמת ובדאי כי יודעים לבדוק האם אין עופות אלו מן העופות הטמאים או אולי נתערבו בהם עופות טמאים. ובפרט בימינו אשר רבו הדרכים לבדוק ולמצוא מהנעשה ברבות בשנים וכמו שיתברר להלן, על כגון דא אין מילים להסביר ורק לעשות איי מה' י' לנ.

בכל השנים ול פרסמנו איך היתה המסורת ואיך נתנו הכשר על העופות. כיון שידוע שהמתעקשים להטיל פסול וחסרון, ימצאו דרכים, (וכמובאר בשו"ת תולדות יצחק, קאממארט, קונטרס דרך נשר ס' ג')

אך בראותי המצב ודרכי בעו"ד החלטתי לא עוד עת לחשוט. מי יודע אם לא כל מיני הכשרים אשר הכשילו את הציבור, הם אשר הביאו המצב הנוכחי הזה.

בתחילה כאשר תושבי חו"ל הגיעו ארצה מחו"ל התחילו להשתמש בעופות שגידלו הערבים ואשר כולם הכירו את העופות שאכלו אותם גם בחו"ל.

אחר שנת תשי"ב-תשט"ו, התחילה התפתחות של טיפוח עופות בארץ, היה יהודי חרדי שרצה להקים חות טיפוח עופות. הוא מפעלים בחו"ל אשר טיפוח אפרוחים. היו צריכים לברר על עופות עם מסורת. הגענו לבית שחיטה של סטמר שהיו בקשר עם חברת "אנטרס" אשר טיפוח אפרוחים. נתברר על עוף המכונה "קורניש אדום" ועוף "קורניש לבן" שיש להם מסורת, עוף "ליגורן לבן" שיש לו מסורת וכן עוף המכונה "פלימונט רוק" שיש לו מסורת.

מצינף עוף המכונה "פלימונט רוק" עוף עם מסורת. עם הקורניש הלבן שיש לו מסורת הגיעו האפרוחים ארצה או הביצים למסורת אפרוחים. מאז ועד היום האפרוחים שנקנים בארץ הם מהזוג הזהך אמנם לא מאותו מפעל אשר כבר לא קיים אבל מאותו צורף. מאז עומים יודעים להכיר את התרבות הזאת. אין שום הכלאה אחרת לאפרוחים

אין ידוע שמוציאים לעל על תערובת גנים. גם מוצאי הלעז יודעים היטב שעדיין אין חשב כשהם על החדושים של שיטת הגנטיקה ואת בתחילת הדרך ולדעת על המומחים לפחות יקח עוד חמש שנים עד שיכולו להשתמש בשיטת הגנטיקה ואילו יותר. בפרט לגבי העופות המסמך עדיין לא נחקרו נושאי הגנטיקה וממילא אי אפשר להשתמש בה. הם מקדימים לחקור את השטחים שיש בהם יותר ענין. בע"ה ידעו הרבנים בשאלות שיבואו בדרך אגב, שם יאן כמה מומחים אשר עוסקים בשיטת הגנטיקה בדורעים ובבעלי חיים והם אומרים שבכלל אי אפשר לערב גנים בין שני מינים

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

ענדגילטיגער הוראה צו כלל ישראל דורך גדולי הדור שליט"א נישט צו נוצן דעם "בראקל" האָן האָט הילכיגן אָפּקלאַנג אין די אידישע וועלט

(פארזעצונג פון זייט 42)

געוואָרן, און נאָך פילע טירחות האָט ער באַוויזן אָנציקומען אינעווייניג און באַזאָבאָטן די הינער פונדערנאָנט. דערנאָך האָט ער געשריבן א תשובה צו מרן הגה"ק מסאטמאָר שליט"א צו הערן חוות דעת קדשו איבער די נושא.

מיר האָבן שוין אויך באַריכטעט אַז עס זענען פאַרגעקומען מערערע איספות אין שטוב פון מרן הגה"ק מסאטמאָר שליט"א בביתו נאווה קודש אין קרית יואל מיט די עוסקים אין דעם ענין; מיט שוחטים מובהקים מדור הקדום, און גדולי הרבנים היושבים על מדין שליט"א, ווען דערביי האט מען געצייגט די עופות איבער וואס מען איז דן און מ'האט מברר געווען דעם ענין לארכה ולרחבה.

דער רבי שליט"א האט אויך אריבערגערופן לביתו נאווה קודש פארמערס און אלגעמיינע מומחים און פראפעסארן איבער דעם ענין, ווען דערביי איז דער רבי שליט"א געשטאנען און געלעצאנישע פארבינדונג קיין אויסלאנד מיט די גדולי הרבנים עומדי הנהוראה: הגאון האדיר ראב"ד ירושלים שליט"א, און הגאון הגדול נאב"ד בני ברק שליט"א, און הגאון הגדול רבי משה שאול קליין שליט"א רב שכונת אור החיים בני ברק וחבר הבד"ץ זכרון מאיר תלמיד מובהק פון בעל שבת הלוי זצ"ל.

כמשך די פאַרלאפענע וואָכן האָט די טעמע כסדר עולה געווען על שולחן מלכים, מאָן מלכי רבנן, און די גאַנצע אידישע וועלט איז פאַרכאָפט געוואָרן אינעם ברען און קאָך פון די הלכה'דיגע שאלה. דאָס וואָרט "בל" איז מיטאַמאָל פאַרזאָנדלי געוואָרן אין די "א שטעמל וואָס מ'האָט גערעדט ביי אידן איבער דער גאָרער וועלט, בכל מקום אשר דבר המלך ודחו מגיע.

דעם פארלאפענעם דאנערשטאג פ' שופטים איז

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

ענדגילטיגער הוראה צו כלל ישראל דורך גדולי הדור שליט"א נישט צו נוצן דעם "בראקל" האָן האָט הילכיגן אָפּקלאַנג אין די אידישע וועלט

די תורה וועלט אויפגעטרייסלט געוואָרן ווען עס איז אַרױסגעקומען א קלאָרע תשובה און בירור הלכה דורך הגאון האדיר ראב"ד ירושלים שליט"א, וואָס איז געקומען נאָך לענגערע דיונים, אַרײַנגערעכנט א זיצונג מיט'ן בני ברק'ער רב שליט"א וואו מ'איז א פריש איבערגעגאנגען די גאַנצע נושא, און דער ראש בית דין שליט"א איז אַרױסגעקומען קליפ און קלאָר צו אסר'ן די בראקל הינער!

דער ראב"ד שליט"א ברענגט ארויס אז ער האט מברר געווען ביי א צאל אויסגערופענע מומחים אין דעם פעלה, וואס מערקן אן אסאך שניינים צווישן די בראקל און אַנדערע ענליכע הינער, און זיי טענה'ען אז די רעדע איז פון אינגאנצן צוויי אנדערע עופות, לדוגמא דער קערפער געבוי פונעם 'בראקל' איז שמאל און הויךער וואס איז ענליך צו ווילדע עופות, אזוי אויך אירע פערדערן זענען זייער לאנג און קוקן אויס אינגאנצן אנדערש ווי די עופות וואס האבן יא א מסורת, און בכלל די פלייש האט אינגאנצן אן אנדערן אויסקוק און טעם פונעם 'בלאדי'. בתוך הדברים דערמאנט אויך דער ראב"ד שליט"א אז טראץ וואס די עופות שטאמען פון בעלגיע, האבן אים מעיד געווען בעלגישע איינוואוינער אז דארט איז נישטא קיין שום מסורת וואס צו עס, און ער פירט אויס "לכן הדבר פשוט וברור שאסור לאכול עוף הבראקל, וגם בורק הגרמני"ל לנדא שליט"א המציאות ומצא שאין שום היתר והכריז עליו לאיסור, ודין העוף כמפורש בדברי חיים שבכל מסורת דאס צו עס, ואפילו כל גדולי ישראל יתירו הוא באיסורו עומד".

עקסטער האָט דער ראב"ד צוגעלייגט גאָר שטאַרק, אז עס וואלט געווען ראוי איינצופירן א גדר אז שוחט וואס שעכט דעם דאזיגן עוף, ווערט דערמיט גע'פסל'ט צו שעכטן ביי אונזערע שחיטות, און קען נישט זיין קיין משגיח כשרות, און צו די

(פארזעצונג אויף זייט 44)

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א שליט"א מסאטמר

אדמו"ר מהרר"א

רחוב קאצנלבוגן 4, הר נוף, ירושלים תל: 02-6510610, info@yeshiva.org.il

ענדגילטיגער הוראה צו כלל ישראל דורך גדולי הדור שליט"א נישט צו נוצן דעם נייעם "בראקל" האָן האָט הילכטן אָפּקלאַנג אין די אידישע וועלט

(פארעצונג פון זייט 44)

געווען איינגעוואוינט ביי אונז אינעם פריערדיגן דור, און ביי אזא פאל האט שוין גע'פסק'ענט דער הייליגער דברי חיים אז מען דארף האבן א באזונדערע מסורת אויף דעם עוף, און מען קען עס נישט פארגלייכן צו אנדערע.

דער רבי שליט"א ברענגט דאן צופונעם הייליגן שינאווער רב זי"ע, אז א נייער עוף, ווילאנג עס איז נישט אינגאנצן גלייך צו די עופות וועלכע מיר עסן, הגם עס איז ענליך מיט פארשידענע זאכן, מ'זעט דאן נישט עסן, ביז עס איז דא א קלארע דיעה אז עס ווערט געגעסן יא א פלאץ וואו עס איז דא בני תורה און ריאת שמים, און כל שכן ווען מען רעדט לגבי דעם "בראקל" עוף וואס פארמאגט גרויסע שנינים.

בכח התורה פירט דער רבי שליט"א אויס מיט'ן פסק הלכה: "דעריבער האבן מיר אנגעוויזן הלכה למעשה מען זאל נישט אריינברענגען דעם עוף אינעם היגן בית השחיטה, און אזוי איז אויך אפגעמאכט געווארן דער דין דורך די גדולי המורים אין ארץ ישראל, מכ"ת הדר"ג שליט"א (הגאון הרב לאנדא), וואו עמו די קלארער בריוו לאמיתה של תורה פון ידידי הגאון ראב"ד ירושלים שליט"א, ממילא בודא וועלן זיך ישראל קדושים אפשיידן פון עסן דעם עוף בכל מקומות מושבותיהם".

די ביורוי הלכה זענען בליץ שנעל געוואָרן דער געשפרעך פון טאג, ווען די גדולי הדור האָבן אַלע משמיע געווען חיות דעתם מיט א קלאָרן ביורוי הלכה אַז מ'זאל נישט עסן די בראַקל עופות, און ביי רוב מנין און רוב מנין פון כלל ישראל האָט דאָס געברענגט דעם ענדגילטיגן אומצוויידיגטיגן פסק הלכה אין די טעמע.

די היינטיגע עופות האבן קיין שום חשש

אין די תשובות פון די גדולי הדור איז אויך קלאָרגעשטעלט געוואָרן אַז די היינטיגע עופות פאַרמאָגן נישט קיין שום

חשש, און כלל ישראל קען ווייטער עסן ווי געהעריג, וואכלו ענוים וישבעו.

דער ראב"ד שליט"א אין די תשובה טוט שאַרף אַפּוואַרפּן די טענות אויף די אזוי גערופענע 'מישונגען' וואס מען מאכט ביי די עופות מיט אנדערע אומבאקאנטע מינים, שרייבנדיג "איך האב מברר געווען ביי גרויסע מומחים אין ארץ ישראל און חוץ לארץ, און זיי טענה'ען בתוקף אז עס ווערט נישט געמאכט בכלל, אויסער מיט עופות וואס זענען באקאנט פאר אונז (אלס כשר מיט א מסורת)", און ער פירט אויס אז עס איז נישט דא קיין שום שינוי אינעם היינטיגן אויסקוק פונעם עוף אנדערש ווי עס איז געווען אמאל, "דעם ששקר בפיהם, דבידועי קאמינא שום שינוי בזה, עוף טהור זה שנים רבות, והעידו לפני מומחי כשרות וקדים בארץ ובחו"ל שאין שום שינוי בצורת עוף טהור".

אויך דער בני ברק'ער רב שליט"א וועלכער איז פקיע שמה אין די גאנצע אידישע וועלט מיט זיין געוואלדיגע בקיאות, חומרות און הידורים בתחום הכשרות, צייגט אָן: "שוין צוואנציג יאר וואס מען האט אנגעהויבן מערער זיין אויף די עופות וואס מען שעכט אין ארץ ישראל אז דאס האט נישט קיין מסורת, אבער זיין האבן זיך בכלל נישט אינטרעסירט ווי אזוי מען געבט בכלל א הכשר אויף עופות, און אז וואס געבן די הכשרים ווייטן אויך אז עס איז דא א סימן פ"ב אין שולחן ערוך. און ווען מען האט זיי אויפגעוויזן אז זיי ווייסן נישט וואס זיי רעדן, האבן זיי נישט חושש געווען צו שרייבן פלפולים קעגן וואס איז מפורש אין שולחן ערוך וכוונתו.

"אלס תוצאה פון די ערעוירים האבן זיי מחליט געווען בסוד פאר צוויי אדער דריי יאר צוריק, צו ברענגען נייע עופות אשר אל ידעום אבותינו, און אנהייבן א נייע מסורת און עפענען דערמיט דעם וועג פאר'ן בעל דבר רח"ל. זיי זאגן בפירוש אז עס איז שוין נישטא קיין מסורת ביי אידן, און דעריבער דארף מען מאכן א נייע מסורת, און אויב עס איז נישטא קיין מסורת ביי אידן וועט

מען טרעפן א מסורת ביי גוים. זיי האבן געברענגט עופות וואס זיי זאגן בשם דעם גוי אז די עופות זענען נישט שנתנה געווארן פון מות תורה; זיי האבן נישט בודק געווען אויב דער גוי זאגט אמת, און אודאי ווייסן זיי נישט בודק צו זיין צי די עופות זענען נישט פון די עופות הטמאים, אדער אפער איז געווארן אויסגעמישט דערין די עופות הטמאים... אויף אזא פאל איז נישטא גענוג ווערטער, מען קען בלויז שרייען אוי מה היה לנו".

ווייטער טוט הרב לאנדא שליט"א אנטפלעקן די פונקטליכע סוד המסורת פון די היינטיגע עופות, זאגנדיג אז ביז יעצט האט ער עס נישט געוואלט מפרסם זיין, אבער אצינד זעלבן די פרישע מציאות און דרכי חילול דבר האט ער באשלאסן אז לא עת לחשות, און איז מגלה מיט'ן גאנצן תוקף אז אונזערע עופות זענען טהורים און מוחזק במסורת. וועל כולם האָט מן הגה"ק מסאטמאר שליט"א קלאָרגעשטעלט אַז וואָס איז נוגע די הינער אין אַמריקע איז ער פערזענליך אַראָפּגעפאַרן נאָך יאָרן צוריק צו די "העטשערס" וואו מ'האָדעוועט די הינער און מברר געווען אַז ס'איז נישטאָ קיין שום חשש, און זינט דאָן שטייט הגאון בעל מגד יהודה שליט"א על השמור צו דרויכענען אַז ס'מאָכן זיך נישט קיין שום פּראָבלעמען און חששות מיט די הינער וועלכע ווערן גענוצט אינעם באַרימטן בית השחיטה ההודות אין קרית יואל, ווי אויבן דערמאָנט.

באזונדער באציט זיך דער רבי שליט"א צו די טענות קעגן די היינטיגע עופות, ווי מיר האבן עס שוין פריער אראפגעברענגט, און צייכנט אן אז מען טאר נישט מערער זיין און מוציא לעז זיין אויף אן עוף טהור וואס פארמאגט אלע סימני טהרה אפילו עס האט נישט קיין מסורת, ווי דער דרכי תשובה ברענגט אראפ פונעם שו"ת משיב דבר לגבי די עוף 'אינדיק' וואס אסאך האבן מערער געווען אז עס פארמאגט נישט קיין מסורת, אבער וויבאלד כלל ישראל האט עס שוין געגעסן במשך עטליכע דורות, טאר מען עס נישט אסר'ן און מוציא לעז זיין אויף אונזערע עלטערן ווי כאילו זיי האבן חיליה געגעסן אן עוף טמא, דער רבי שרייבט: "ויסוד דבריו קילורין גם לעניינינו, באותן העופות שנאכלין כבר זה שבעים שנה על ידי המוני בית ישראל ורבנים גדולים צדיקים מפורסמים אשר מימיהם אנו שוחים".

די זעלבע דברים ברורים ווערן אויך דערמאנט בדברי הגאון ראב"ד ירושלים שליט"א, און להבחיל"ת הגאון האדיר בעל קנה בושם זצ"ל אינעם אויבנערמאנטן תשובה להלכה נוצט גאר שטארק דעם זעלבן יסוד בשם דעם שו"ת בית שלמה.

שטורעם אין עולם התורה

אפגעזען פונעם פסק הלכה ברורה וואס איז געווארן אנגענומען דורך רוב פראמינענטע גדולי הדור ופוסקי ההלכה שליט"א, האט דער פולמוס פארארזאכט א תורה'דיגער שטורעם במשא ומתן של הלכה, ווען תלמידי חכמים וצורכא מדרבנן האבן זיך אריינגעלייגט אינעם אנגעלעגנהייט; דורכגעלערט די סימנים אין שו"ע, און מעיין געווען כספרי גדולי הפוסקים אשר מפיחה בנו חיים, אזוי אז דער פולמוס האט גורם געווען צו א פאזיטיווער ערשיינונג אין די בחינה פון יגדיל תורה ויאדיר, תורה היא וללמוד אין א לעצטיגער הלכה'דיגער

הונדערטער סאָרט הינער – ענליך אָבער נישט ענליך

כדי בעסער צו פארשטיין וויאזוי דער יעצטיגער פולמוס איז אנטשטאנען, דארף מען נעמען אין באטראכט אז אין דער וועלט זענען פאראן הונדערטער סארט הינער. זיי געהערן טאקע אלע צו די הינער פאמיליע, אבער זענען אנדערש איינער פון צווייטן. אַמאָל זענען פאראן גאָר גרויסע ענדערונגען וואָס מ'דערקענט תיכף מיט איין קוק אַז דאָס איז אַנדערש איינס פון די אַנדערע, אָבער פילע פון די 'קאָזיס' זעען אויס גאָר ענליך איינס צום צווייטן, און בלויז גרויסע מומחים און פּראָפּעסאָרן קענען באַמערקן דעם אונטערשיד צווישן זיי. די שטודיע פון הינער איז א ברייטפארצווייגטע, און ס'זענען דאָ היינט גרויסע עקספערטן וועלכע זענען ספעציעלע מומחים אין דעם דאָזיגן פעלד צו קענען אונטערשיידן צווישן אַלע פאַרשידענע סאָרט הינער.

אַזוי און קענט מען אַז צוויי מענטשן זאָלן קוקן אויף צוויי הינער, איינער זאָל זיך שווערן אַז די בייידע זענען ממש דאָס זעלבע זאָל און קוקן אויס אַקוראַט איינע ווי די אַנדערע, אָבער דער אַנדערער וועט אַ קענען דערקענען די קליינטשיגע חילוקים צווישן די צוויי סאָרט הינער.

ווען עס קומט צו די הלכה'דיגע טייל בנוגע מאָכן א מסורה איבער הינער, שרייבן די פוסקים קלאָר אַז מ'קען נישט נוצן איין סאָרט האָן צו מאַכן א מסורה אויף אַן אַנדערע סאָרט האָן, און ווי מרן מסאָטמאר שליט"א ציטירט פונעם הייליגן צאנזער רב זי"ע אַז "אין מרמין מתרנגול לתרנגול", און אפילו די מינדסטע שינוי טוישט שוין די הלכה און דאָס איז נישט וואָס געהער פאַר גדולי הדור צו באַשליסן וואָס מ'קען אַז מרמה זיין און וואָס נעמט. מ'זעט עס טאָקע יעצט זייער קלאָר בחוש ביי די "בראקל" פרשה, אַז אפילו אויב מיט אַן אויבנאויפגיין בליק קען מען טרעפן הינער ערגעץ וואו אין דער וועלט וועלכע קוקן אויס גאַנץ ענליך צו די בראקל הינער, אַזווייז למשל די "באלאדי" הינער וואָס מ'האָט גענוצט אין ארץ ישראל אד"ג, און דערפאַר טאָקע קען מען הערן פון געוויסע עלטערע שוחטים אַז זיי געדענקען אַז מ'האָט גע'שחט'ן דעם בראקל אַמאָל, אָבער ווען מ'הייבט אַן אָביסל טיפער אַריינצוקוקן, און ווען מ'רעדט זיך דורך מיט די גרויסע מומחים אין דעם פעלד – ווי מ'קען טאקע זען אַז די צייטגענוצט בילדער פון די גדולי ישראל שליט"א – קומען אַרויס פאַרשידענע קליינטשיגע אָבער גאָר וויכטיגע חילוקים, וואָס שטעלן קלאָר אַז דער אַציטיגער "בראקל" עוף איז נישט דער זעלבער עוף וואָס מ'האָט אַמאָל גענוצט, און דעריבער האָט עס נישט קיין מסורה.

דער רבי שליט"א אין זיין תשובה, אזא האקעלע נושא בדברים העומדים ברומם של עולם כאלאנגט בלויז פאר גדולי תורה והוראה וועלכע פארמאגן א מסורת אין די ענינים, זיי זענען נושא בעול הציבור און קענען גאר גוט דעם נושא סיי מצד דעם הלכה'דיגן חלק און סיי מצד דעם מציאות'דיגן חלק, והן המה וואס האבן דעם אחריות לדון ולהורות האסור והמותר פאר כלל ישראל, און נישט יעדער בן תורה קען נעמען דעם פעדער אין די האַנט און אַריינשפּרינגען אין אַזא האקעלע נושא וואָס איז נוגע פאַר גאַנץ כלל ישראל.

לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך מין ושמאל

זמני תפלת ותיקין

בבית מדרשינו

שמחים אנו להודיע שמתקיים

מנין שחרית כותיקין בשבת קודש, ובימות החול

בחדר משה חיים - שעי" בית מדרשינו

ברכות - חצי שעה קודם התחמה והוד - 20 מינוט קודם הנץ החמה

חפץ ה' בידעו יצליח להגדיל כח התורה והתפילה בבית מדרשינו, ויהי רצון שיתקבלו תפלותי לרחמים ולרצון לפני אדון כל אמן.

הגבאים